Alkmaar, 8 november 2011

EFK Intervisie
Inkopen en aanbesteden

Leuk, leuker, leukst !

***eu*topics** *juridisch advies en projectbegeleiding Mr H.J. (Henk) van der Wal 06-12429040*

To do list

- Voorstelronde – ervaringen – verwachtingen
- Inleiding door Henk

- Vragen
- Discussie

Input

I. Scope accountantscontrole
II. Opdrachtwaarde & begrenzing overheidsopdracht
III. Subsidies
IV. Concessies
V. Quasi-inbesteden
VI. Manco contract?
VII. Inkoop zonder traditionele aanbesteding
VIII. Sociale en andere specifieke diensten

I. Scope accountantscontrole

- 213 lid 1 jo 3 Gemeentewet
- Besluit accountantscontrole decentrale overheden https://wetten.overheid.nl/BWBR0015524/2017-12-09
- Goedkeuringstoleranties art. 2 lid 1 Besluit

  a)ten aanzien van fouten in de jaarrekening 1% van de omvangsbasis en

  b)ten aanzien van onzekerheden in de controle 3% van de omvangsbasis.
- Opdracht aan accountant. Wel of niet inkoop onder drempels voor EA toetsen aan Aanbestedingswet en Gids Proportionaliteit?
- Manco motivering: bevinding maar gaan afkeuring?

II. Ramen opdrachtwaarde

- 2.14 – 2.22 Aw
- Verbod opdracht te splitsen met **oogmerk zich te onttrekken**
- Verbod keuze maatstaf ramen met **oogmerk zich te onttrekken**
- Peilmoment aankondiging / andere start inkooprocedure
- Inclusief opties en verlengingen
- Igv onbepaalde tijd: 48 maanden
- Igv raamovereenkomst: alle voorgenomen opdrachten
- Omzet van alle operationele eenheden, tenzij operationele eenheid zelfstandig kan beslissen
- In geval van percelen: waarde alle percelen
- Homogene leveringen
- Opdrachten zekere regelmaat: (boek)jaar

II. Begrenzing opdracht

- Focus op intentie
- Mits geen misbruik: er kan heel veel
- Professionaliteit en integriteit voorafgaand aan inkoopbeslissing
- Er is vrijheid om – op goede gronden – inkoopstrategie en tactiek te bepalen
- Grenzen: splitsingsverbod, clusterverbod
- Advies aan inkoper: blijf in eerste fase zo lang mogelijk open minded, zodra sprake is van een ‘voorgenomen opdracht’ kunnen splitsen en clusteren gaan opspelen.

II. Begrenzing opdracht

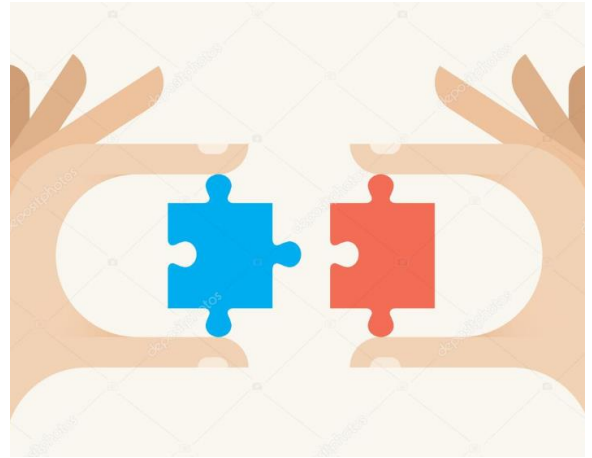

- **Aw 1.5**: ‘voegt opdrachten niet onnodig samen’
- **Aw 1.6**: ‘zo groot mogelijke beperking (…) administratieve lasten’
- **Aw 1.10a**: ‘ontwerpt geen overheidsopdracht met het oogmerk zich te onttrekken’
- **Aw 1.16**: ‘bij de voorbereiding en het totstandbrengen van een overeenkomst uitsluitend (…) redelijke verhouding tot voorwerp van de opdracht (…) acht op (…) al dan niet samenvoegen van opdrachten’
- **Aw 2.12b**: (gemengde opdrachten): ‘(…) opdracht (…) objectief gezien deelbaar (…) afzonderlijke opdrachten (…) voor elk (…) bepalingen afzonderlijk perceel’
- **Aw 2.14**: ‘splitst de voorgenomen overheidsopdracht (…) niet met het oogmerk om zich te onttrekken aan de toepassing van deze wet’
- **Aw 2.14**: ‘methode van berekening van de geraamde waarde niet met het oogmerk om zich te onttrekken aan de toepassing van deze wet’

II. Begrenzing opdracht

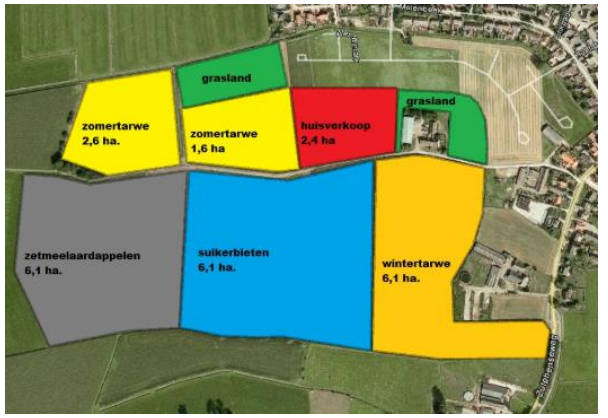

- **Aw 2.16**: 'voorgenomen werk of (…) aankoop van diensten kan leiden tot overheidsopdrachten (…) in afzonderlijke percelen geplaatst (…) geraamde totale waarde als grondslag'
- **Aw 2.19**: 'voorgenomen verkrijging van homogene leveringen kan leiden tot overheidsopdrachten (…) in afzonderlijke percelen geplaatst (…) geraamde totale waarde als grondslag'

  'homogeen' niet nader omschreven. Richtlijn 2014/24/EU spreekt over 'soortgelijke' leveringen en verduidelijkt in overweging 19 dat daaronder moeten worden verstaan producten die bestemd zijn voor identieke of soortgelijke doeleinden, zoals leveringen van een assortiment levensmiddelen of van verschillende soorten kantoormeubilair. Veelal zal het gaan om leveringen die, voor een ondernemer die actief is op het betrokken gebied, deel uitmaken van zijn normale productassortiment.

- **Aw 2.21**: 'overheidsopdrachten (…) leveringen (…) diensten (…) zekere regelmaat worden verricht of (…) gedurende een bepaalde periode wil hernieuwen (…) grondslag:
  a. de totale reële waarde (…) voorafgaande boekjaar of (…) twaalf maanden (…) soortgelijke opeenvolgende overheidsopdrachten (…) indien mogelijk gecorrigeerd voor verwachte wijzigingen (…)op de eerste opdracht, of
  b. de geraamde totale waarde van de soortgelijke opeenvolgende overheidsopdrachten (…) twaalf maanden die volgen op de eerste levering of dienstverrichting.'

III. Subsidies

- Overheidsopdracht (richtlijn 2014/24/EU)

Schriftelijke overeenkomst onder bezwarende titel + Tussen ≥ 1 ondernemers en ≥ 1 aanbestedende diensten gesloten + Die betrekking heeft op de uitvoering van werken, de levering van producten of het verlenen van diensten **Plicht tot uitvoering (-> nakoming)**

- Subsidie (Awb)

Aanspraak op financiële middelen + Door een bestuursorgaan verstrekt + Met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager + Anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten Geen plicht tot uitvoering **(-> terugbetaling)**

- Pianoo (https://www.pianoo.nl/nl/visie-subsidie-overheidsopdracht#definitiekader):

a. Hoe is het verband tussen betaling en prestatie?
b. Van wie is het initiatief uitgegaan?
c. Welk belang wordt gediend? Wat is het doel van de activiteit
d. Is er sprake van commerciële activiteiten (winst, kostprijs, onderneming, concurrentie)?
e. Zijn er derden bij het project betrokken?

III. Subsidie aanbestedingsplichtig?

- Nee
- Tenzij ook overheidsopdracht (uitvoeringsovereenkomst)
- Rechtsontwikkeling ‘toedeling schaarse publieke rechten’

Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State, 2 november 2016, zaaknummer 201406676/1/A3:

(…) 8. De Afdeling deelt de conclusie van de staatsraad advocaat-generaal dat in het Nederlands recht een rechtsnorm geldt die ertoe strekt dat bij de verdeling van schaarse vergunningen door het bestuur ***op enigerlei wijze aan (potentiële) gegadigden ruimte moet worden geboden om naar de beschikbare vergunning(en) mee te dingen*** *(…).*

IV. Concessies

- Deel 2a Aanbestedingswet
- Vroeger: concessieopdracht voor werken
- Sinds paar jaar: ook concessieopdracht voor diensten
- Definities in art. 1.1 Aanbestedingswet: Overheidsopdracht met bijzonderheid:

  '(…) waarvoor de tegenprestatie bestaat uit hetzij uitsluitend het recht de dienst die het voorwerp van de overeenkomst vormt, te exploiteren, hetzij uit dit recht en een betaling'
- Drempelwaarde voor werken en diensten € 5.548.000,-
  - Raming tijdens de looptijd te behalen omzet (=Σ tegenprestaties)
- Looptijd max 5 jaar (langer indien terugverdientijden langer)
- 2a.30 lid 1 Aw: *Een aanbestedende dienst of speciale-sectorbedrijf mag de procedure die tot de keuze van een concessiehouder leidt, naar eigen inzicht organiseren, mits deel 2a van deze wet daarbij in acht wordt genomen.*

IV. Gunning van concessie

• Aankondiging met beschrijving van de opdracht en de voorwaarden voor deelneming.

• Communicatie geschiktheidseisen, uitsluitingsgronden, technische en functionele specificaties en gunningscriteria.

• Gunningscriteria dienen verband te houden met het voorwerp van de opdracht

• Bekendmaking organisatie van de procedure een indicatief tijdschema

• Documentatie van de belangrijkste stappen van de procedure.

• Onderhandelingen zijn toegestaan, maar voorwerp van de overeenkomst, de gunningscriteria en de minimumeisen zoals omschreven in de aanbestedingsstukken mogen niet worden gewijzigd.

• Bekendmaking met onderbouwing gunningsbeslissing aan deelnemers

• Publicatie gegunde opdracht op TenderNed binnen 48 dagen na de gunning

V. Quasi-inbesteding

- Inbesteding = binnen dezelfde rechtspersoon
- Quasi-inbesteding = NIET binnen dezelfde rechtspersoon
- Regeling in 2:24a en 2:24b Aw : geen verplichting tot Europees aanbesteden
- toezicht zoals op eigen diensten
- meer dan 80% van de activiteiten toegewezen
- geen directe participatie van privékapitaal

V. Quasi-inbesteding

- 2.24b Aw beschrijft situatie als er samen met andere aanbestedende diensten toezicht wordt uitgeoefend
- de besluitvormingsorganen van de gecontroleerde rechtspersoon zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van **alle** deelnemende aanbestedende diensten, waarbij individuele vertegenwoordigers verscheidene of alle deelnemende aanbestedende diensten kunnen vertegenwoordigen,
- deze aanbestedende diensten in staat zijn **gezamenlijk** beslissende invloed uit te oefenen op de strategische doelstellingen en belangrijke beslissingen van de gecontroleerde rechtspersoon, en
- de gecontroleerde rechtspersoon **geen** belangen nastreeft die in **strijd** zijn met de **belangen van de controlerende aanbestedende diensten**.

VI. Manco contract?

- Nederlands contractenrecht schrijft niet voor dat overeenkomst op papier moet staan
- Definities van overheidsopdracht in de Aanbestedingswet 2012 bevatten ‘schriftelijk’
- Algemene beginselen van behoorlijk bestuur blijven van toepassing (zorgvuldigheid, voorbereiding, gelijke behandeling). Ontduiken aanbestedingswet zal bijna linea recta in strijd zijn met deze beginselen

VII. Inkoop zonder traditionele aanbesteding

- Aanbestedingswet bevat ook andere procedures dan openbare en niet-openbare aanbesteding
- Randvoorwaarden en beperkingen per procedure, is uitgewerkt in Aanbestedingswet

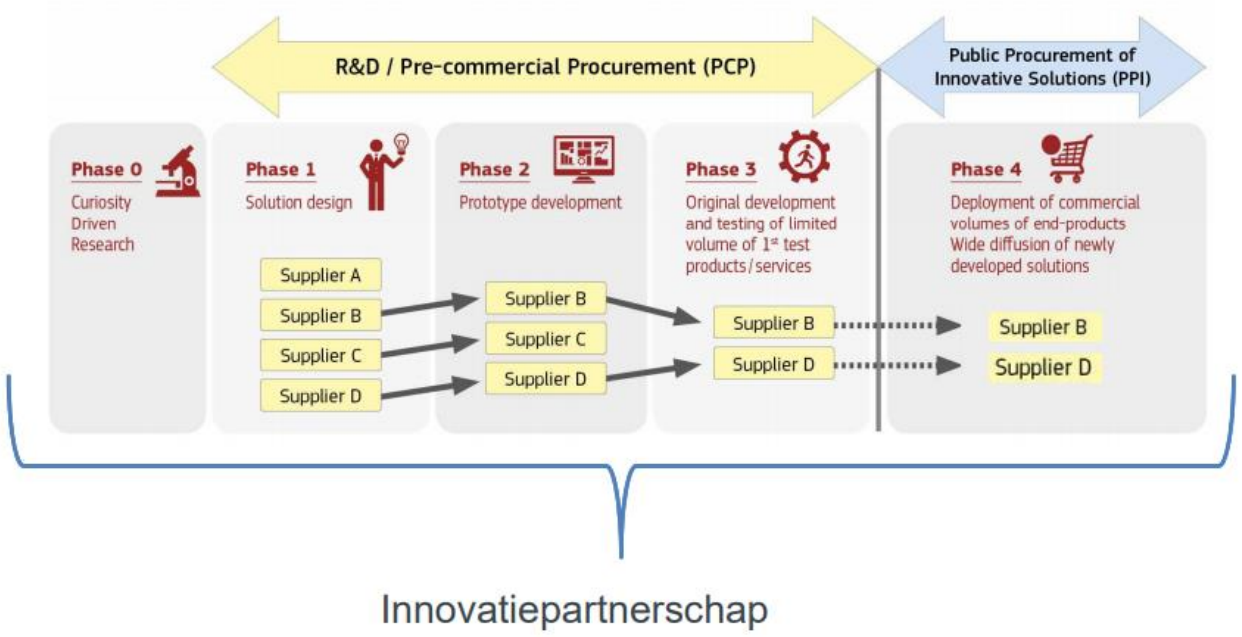

VII. Procedures onder elkaar

- Enkelvoudige offerteprocedure, Meervoudige offerteprocedure, Nationale aanbesteding;
- ‘Algemene procedures’ (afdeling 2.2.1, artt. 2.25 e.v. Aw):
  - ‘Openbare procedure’ (2.26 Aw)
  - ‘Niet-openbare procedure’ (2.27 Aw)
  - ‘Procedure van de concurrentiegerichte dialoog’ (2.28, 2.29 , 2.110 Aw)
  - ‘Mededingingsprocedure met onderhandeling’ (2.39, 2.31, 2.126 Aw)
  - ‘Procedure van het innovatiepartnerschap’ (2.31a, 2.31b, 2.126b, 2.126c, 2.126d Aw)
  - ‘Onderhandelingsprocedure zonder aankondiging’ (2.32 t/m 2.37 Aw)
  - ‘Procedure voor sociale en andere specifieke diensten’ (2.38, 2.39 Aw)
- ‘Bijzondere procedures’ (afdeling 2.2.3 , artt. 2.42 e.v. Aw
  - ‘Procedure van een prijsvraag’ (2.42, 2.43 Aw)
  - ‘Procedure voor het sluiten van een raamovereenkomst’ (2.44, t/m 2.47)
  - ‘Procedure voor een dynamisch aankoopsysteem’ (‘DAS’) (2.48, 2.49, 2.50 Aw)
- Uitnutting DAS/ROK
- Contracteren zonder selecteren (HvJEU Tirkkonen; HvJEU Falk Pharma)

VII. HvJEU (Tirkkonen; Falk Pharma)

Zonder aanbesteding is toegestaan:

- Contracteren zonder selecteren, elke inschrijver die voldoet aan geschiktheidseisen krijgt raamovereenkomst
- Examen halen als voorwaarde voor sluiten raamovereenkomst
- Pool hoeft niet permanent voor toetreding open te staan
- Voorwaarde: er wordt geen exclusiviteit vergeven
- Er wordt niet gerangschikt/onderling vergeleken (goed genoeg = raamovereenkomst)

VIII. Sociale en andere specifieke diensten

- Uitzonderingsregime
- Bijlage XIV https://www.pianoo.nl/sites/default/files/documents/documents/overzichtcpv-codesnaardienst-april2016.pdf
- Deel 1 Aanbestedingswet
- Boven drempelwaarde € 750.000.— ook aantal voorschriften deel 2 Aanbestedingswet:
  - informatie-uitwisseling via elektronische middelen
  - (voor)aankondiging
  - technische specificaties
  - Eigen verklaring (UEA) (indien uitsluitingsgronden of geschiktheidseisen worden gesteld)
  - verslaglegging en bekendmaking
  - NIET: termijnen, verplichte toepassing uitsluitingsgronden, bepalingen mbt geschiktheidseisen, selectiecriteria, gunningscriteria

VIII. Zorgverzekering

- Overeenkomst om verzekeringsdekking te verlenen kan overheidsopdracht zijn
- Als deel van de inkomsten wordt gegenereerd door sluiten overeenkomsten met derden (burgers) kan het gaan om een concessie
- In definitie van concessie zit niet meer ‘exploitatierisico’. Eventuele speciale voorwaarden ter verzachting van dat risico vertroebelen het beeld (maar vooral met oog op staatssteun)
- Denk aan HvJEU Tirkkonen ; Falk Pharma
- Zie ook: Informatie op Europa decentraal (https://europadecentraal.nl/praktijkvraag/moet-collectieve-zorgverzekering-worden-aanbesteed/)

Bonus:
Wijziging van overeenkomst

Aw Artikel 2.163b
1. Een overheidsopdracht kan zonder nieuwe aanbestedingsprocedure als bedoeld in deel 2 van deze wet worden gewijzigd indien:
a. het bedrag waarmee de wijziging gepaard gaat lager is dan:
    1°. het toepasselijke bedrag, bedoeld in de artikelen 2.1 tot en met 2.6a, [= EA Drempels] **en**
    2°. **10% van de waarde** van de oorspronkelijke overheidsopdracht voor leveringen en diensten **of 15%** van de waarde van de oorspronkelijke overheidsopdracht voor werken, en
b. de wijziging de **algemene aard** van de overheidsopdracht **niet wijzigt**.

2. Indien een overheidsopdracht een indexeringsclausule bevat, wordt voor de berekening van het bedrag, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, het geactualiseerde bedrag als referentiewaarde gehanteerd.

3. Indien **opeenvolgende** wijzigingen van een overheidsopdracht worden doorgevoerd, wordt de waarde beoordeeld op basis van de **netto cumulatieve waarde** van die opeenvolgende wijzigingen.

Bonus: Wijziging van overeenkomst

Aw Artikel 2.163c
1. Een overheidsopdracht kan zonder nieuwe aanbestedingsprocedure als bedoeld in deel 2 van deze wet worden gewijzigd indien de wijziging, ongeacht de geldelijke waarde ervan, in de oorspronkelijke aanbestedingsstukken is opgenomen in duidelijke, nauwkeurige en ondubbelzinnige herzieningsclausules, waaronder prijsherzieningsclausules of opties.

2. **Herzieningsclausules** als bedoeld in het eerste lid:
a. omschrijven de **omvang en de aard** van mogelijke wijzigingen of opties,
b. omschrijven de **voorwaarden waaronder** deze kunnen worden gebruikt, en
c. voorzien **niet** in wijzigingen of opties die de **algemene aard** van de opdracht kunnen **veranderen**.

Bonus: Wijziging van overeenkomst

Aw Artikel 2.163d

1. Een overheidsopdracht kan zonder nieuwe aanbestedingsprocedure (…) worden gewijzigd indien:

a. (…) aanvullende werken, diensten of leveringen **noodzakelijk** zijn geworden,

b. (…) niet in de oorspronkelijke aanbestedingsstukken waren opgenomen,

c. (…) verandering van opdrachtnemer:

1°. niet mogelijk is om **economische of technische** redenen, **<u>en</u>**

2°. tot **aanzienlijk ongemak of aanzienlijke kostenstijgingen** zou leiden voor de aanbestedende dienst, **<u>en</u>**

d. de verhoging van de prijs **niet meer bedraagt dan 50%** van de waarde van de oorspronkelijke opdracht.

2. (…)

3.(…) opeenvolgende wijzigingen (…) geldt de beperking van het eerste lid, onderdeel d, voor de waarde van elke wijziging. **<dus: telkens opnieuw 50% !!>**

4. Een aanbestedende dienst voert geen opeenvolgende wijzigingen van een overheidsopdracht door met het oogmerk zich te onttrekken aan de toepassing van deel 2 van deze wet.

5. (…) **aankondiging hiervan op het elektronische systeem voor aanbestedingen.**

Bonus: Wijziging van overeenkomst

Artikel 2.163e

1. Een overheidsopdracht kan zonder nieuwe aanbestedingsprocedure (…) worden gewijzigd indien:

a. de behoefte aan wijziging het gevolg is van **omstandigheden die een zorgvuldige aanbestedende dienst niet kon voorzien**,

b. de wijziging **geen verandering in de algemene aard van de opdracht** meebrengt, **en**

c. de verhoging van de prijs **niet meer bedraagt dan 50%** van de waarde van de oorspronkelijke opdracht.

2. Artikel 2.163d, tweede tot en met zesde lid, is van overeenkomstige toepassing. (…)

3. (…) opeenvolgende wijzigingen (…) geldt de beperking van het eerste lid, onderdeel d, voor de waarde van elke wijziging. **<dus: telkens opnieuw 50%>**

4. Een aanbestedende dienst voert geen opeenvolgende wijzigingen van een overheidsopdracht door met het oogmerk zich te onttrekken aan de toepassing van deel 2 van deze wet.

5. (…) **aankondiging hiervan op het elektronische systeem voor aanbestedingen**. (…)

Bonus: Wijziging van overeenkomst

Artikel 2.163f

Een overheidsopdracht kan zonder nieuwe aanbestedingsprocedure als bedoeld in deel 2 van deze wet worden gewijzigd indien **een nieuwe opdrachtnemer** de opdrachtnemer aan wie de aanbestedende dienst de overheidsopdracht oorspronkelijk had gegund, **vervangt** ten gevolge van:

a. een ondubbelzinnige herzieningsclausule als bedoeld in artikel 2.163c, of

b. rechtsopvolging onder algemene of bijzondere titel in de positie van de aanvankelijke opdrachtnemer, ten gevolge van herstructurering van de onderneming, waaronder door overname, fusie, acquisitie of insolventie, door een andere ondernemer die voldoet aan de oorspronkelijk vastgestelde geschiktheidseisen, mits dit geen andere wezenlijke wijzigingen als bedoeld in artikel 2.163g, derde lid, in de opdracht meebrengt en dit niet gebeurt met het oogmerk om zich te onttrekken aan de toepassing van deel 2 van deze wet.

Bonus: Wijziging van overeenkomst

Artikel 2.163g

1. Een overheidsopdracht kan zonder nieuwe aanbestedingsprocedure als bedoeld in deel 2 van deze wet worden gewijzigd indien de wijzigingen, **ongeacht de waarde ervan, niet wezenlijk zijn**.

2. Een wijziging van een overheidsopdracht is wezenlijk als bedoeld in het eerste lid, indien de overheidsopdracht hierdoor **materieel verschilt** van de oorspronkelijke opdracht.

3. Een wijziging van een overheidsopdracht is in ieder geval wezenlijk indien:

a. de wijziging voorziet in voorwaarden die, als zij deel van de oorspronkelijke aanbestedingsprocedure hadden uitgemaakt, de **toelating van andere dan de oorspronkelijk geselecteerde gegadigden** of de **gunning van de overheidsopdracht aan een andere inschrijver** mogelijk zouden hebben gemaakt of bijkomende deelnemers aan de aanbestedingsprocedure zouden hebben aangetrokken,

b. de **wijziging het economische evenwicht** van de overheidsopdracht ten gunste van de opdrachtnemer verandert op een wijze die niet is voorzien in de oorspronkelijke overheidsopdracht,

c. de wijziging leidt tot een aanzienlijke verruiming van het toepassingsgebied van de overheidsopdracht, of

d. een nieuwe opdrachtnemer in de plaats is gekomen van de opdrachtnemer aan wie de aanbestedende dienst de overheidsopdracht oorspronkelijk had gegund in een ander dan in artikel 2.163f bedoeld geval.

Concurrentiegerichte dialoog

Artikel 2.28 Aw

1. De aanbestedende dienst kan in de volgende gevallen de procedure van de concurrentiegerichte dialoog toepassen:

a. met betrekking tot werken, leveringen of diensten die aan een of meer van de volgende criteria voldoen:

1°. er kan niet worden voorzien in de behoeften van de aanbestedende dienst zonder **aanpassing** van gemakkelijk **beschikbare oplossingen**;

2°. het betreft onder meer **ontwerp- of innovatieve oplossingen**;

3°. de overheidsopdracht kan wegens specifieke omstandigheden die verband houden met de aard, de **complexiteit** of de **juridische en financiële voorwaarden** of wegens de daaraan verbonden **risico's**, niet worden gegund zonder voorafgaande **onderhandelingen**;

4°. de **technische specificaties** kunnen door de aanbestedende dienst niet nauwkeurig genoeg worden vastgesteld op basis van een norm, Europese technische beoordelingen, een gemeenschappelijke technische specificatie of een technisch referentiekader in de zin van de punten 2 tot en met 5 van bijlage VII van richtlijn 2014/24/EU;

b. met betrekking tot werken, leveringen of diensten waarvoor in het kader van een openbare of niet-openbare procedure uitsluitend onregelmatige of onaanvaardbare inschrijvingen zijn ingediend.

Concurrentiegerichte dialoog

Artikel 2.29 Aw
De aanbestedende dienst die de procedure van de concurrentiegerichte dialoog toepast doorloopt de volgende stappen.
De aanbestedende dienst:
a. maakt een aankondiging van de overheidsopdracht bekend;
b. toetst of een gegadigde valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond;
c. toetst of een niet-uitgesloten gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen;
d. beoordeelt de niet-uitgesloten of niet-afgewezen gegadigden aan de hand van de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria;
e. nodigt de geselecteerde gegadigden uit tot deelname aan de dialoog;
f. houdt met de geselecteerde gegadigden een **dialoog met het doel te bepalen welke middelen geschikt zijn** om zo goed mogelijk aan de behoeften van de aanbestedende dienst te voldoen en **maakt een keuze welke oplossing of oplossingen** aan zijn behoeften kunnen voldoen;
g. verzoekt de deelnemers aan de dialoog hun inschrijving in te dienen;
h. toetst of de inschrijvingen voldoen aan de tijdens de dialoog voorgelegde en gespecificeerde oplossing of oplossingen;
i. beoordeelt de geldige inschrijvingen aan de hand van het gunningscriterium de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding en de door de aanbestedende dienst gestelde nadere criteria, bedoeld in artikel 2.115;
j. maakt een proces-verbaal van de opdrachtverlening;
k. deelt de gunningsbeslissing mee;
l. kan de overeenkomst sluiten;
m. maakt de aankondiging van de gegunde opdracht bekend.

Mededingingsprocedure met onderhandeling

Artikel 2.30 Aw

1. De aanbestedende dienst kan in de in artikel 2.28, eerste lid, onderdelen a en b, bedoelde gevallen de mededingingsprocedure met onderhandeling toepassen.

Mededingingsprocedure met onderhandeling

Artikel 2.31 Aw

De aanbestedende dienst die de mededingingsprocedure met onderhandeling toepast doorloopt de volgende stappen. De aanbestedende dienst:

a. maakt een aankondiging van de overheidsopdracht bekend;

b. toetst of een gegadigde valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond;

c. toetst of een niet-uitgesloten gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen;

d. beoordeelt de niet-uitgesloten of niet-afgewezen gegadigden aan de hand van de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria;

e. nodigt de geselecteerde gegadigden uit tot het doen van een **eerste inschrijving**;

f. kan met de inschrijvers **onderhandelen over hun eerste en daaropvolgende inschrijvingen**, met uitzondering van de definitieve inschrijving, **om de inhoud ervan te verbeteren**, met dien verstande dat niet wordt onderhandeld over de gunningscriteria en de minimumeisen;

g. beoordeelt de definitieve inschrijvingen aan de hand van door de aanbestedende dienst gestelde minimumeisen en het door hem gestelde gunningscriterium, bedoeld in artikel 2.114 en de nadere criteria, bedoeld in artikel 2.115;

h. maakt een proces-verbaal van de opdrachtverlening;

i. deelt de gunningsbeslissing mee;

j. kan de overeenkomst sluiten;

k. maakt de aankondiging van de gegunde overheidsopdracht bekend.

Procedure van het innovatiepartnerschap

Artikel 2.31a

Een aanbestedende dienst kan de procedure van het innovatiepartnerschap toepassen voor een overheidsopdracht die is gericht op de **ontwikkeling en aanschaf** van een innovatief product of werk of een innovatieve dienst welke **niet reeds op de markt beschikbaar** is.

Procedure van het innovatiepartnerschap

Artikel 2.31b Aw

De aanbestedende dienst die de procedure van het innovatiepartnerschap toepast doorloopt de volgende stappen. De aanbestedende dienst:

a. maakt een aankondiging van de overheidsopdracht bekend;

b. toetst of een gegadigde valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond;

c. toetst of een niet-uitgesloten gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen;

d. beoordeelt de niet-uitgesloten of niet-afgewezen gegadigden aan de hand van de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria;

e. nodigt de geselecteerde gegadigden uit tot het doen van een **eerste inschrijving**;

f. **onderhandelt met de inschrijvers over hun eerste en daaropvolgende inschrijvingen**, met uitzondering van de definitieve inschrijving, **om de inhoud ervan te verbeteren**, met dien verstande dat niet wordt onderhandeld over de gunningscriteria en de minimumeisen;

g. beoordeelt de definitieve inschrijvingen aan de hand van door de aanbestedende dienst gestelde minimumeisen en het door hem gestelde gunningscriterium de economisch meest voordelige inschrijving op basis van de beste prijs-kwaliteitverhouding en de nadere criteria, bedoeld in artikel 2.115;

h. maakt een proces-verbaal van de opdrachtverlening;

i. deelt de gunningsbeslissing mee;

j. kan de overeenkomst sluiten;

k. maakt de aankondiging van de gegunde overheidsopdracht bekend.

Onderhandelingsprocedure zonder aankondiging

Artikel 2.32 Aw

1. De aanbestedende dienst kan de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen indien:

a. bij toepassing van de openbare of niet-openbare procedure geen of geen geschikte inschrijvingen of geen of geen geschikte verzoeken tot deelneming zijn ingediend, de oorspronkelijke voorwaarden van de overheidsopdracht niet wezenlijk worden gewijzigd en de Europese Commissie op haar verzoek een verslag van de oorspronkelijke procedure wordt overgelegd,

b. de overheidsopdracht slechts door een bepaalde ondernemer kan worden verricht, omdat:

1°. de aanbesteding als doel heeft het vervaardigen of verwerven van een uniek kunstwerk of een unieke artistieke prestatie,

2°. mededinging om technische redenen ontbreekt, of

3°. uitsluitende rechten, met inbegrip van intellectuele-eigendomsrechten, moeten worden beschermd en geen redelijk alternatief of substituut bestaat, of

c. voor zover zulks strikt noodzakelijk is, ingeval de termijnen van de openbare procedure, de niet-openbare procedure of de mededingingsprocedure met onderhandeling wegens dwingende spoed niet in acht kunnen worden genomen als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet konden worden voorzien en niet aan de aanbestedende dienst zijn te wijten.